

GIẢNG DẠY TIẾNG VIỆT - TIẾNG HÀN TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH: THÀNH QUẢ BƯỚC ĐẦU VÀ NHỮNG TRIỂN VỌNG

DƯ NGỌC NGÂN*

TÓM TẮT

Bài viết trình bày các hoạt động và một số kết quả bước đầu của việc giảng dạy tiếng Việt và tiếng Hàn như một ngoại ngữ ở Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (ĐHSP TPHCM). Bài viết cũng đề cập các chương trình đào tạo, phương pháp giảng dạy tiếng Việt, tiếng Hàn và khẳng định những triển vọng của hai ngành đào tạo này.

Từ khóa: giảng dạy, tiếng Việt, tiếng Hàn, kết quả bước đầu, chương trình đào tạo, triển vọng.

ABSTRACT

***Teaching Vietnamese – Korean in Ho Chi Minh City University of Education:
Initial achievements and prospects***

This article presents the activities and some initial achievements in teaching Vietnamese and Korean as a foreign language in Ho Chi Minh City University of Education. The article also discusses training curriculums, Vietnamese and Korean language teaching methodology and asserts the prospects of the two majors.

Keywords: teaching, Vietnamese language, Korean language, initial achievements, training curriculum, prospect.

1. Đặt vấn đề

Trường ĐHSP TPHCM là một trong hai trường đại học sư phạm trọng điểm của Việt Nam. Ngoài chức năng chính là đào tạo giáo viên cho các tỉnh, thành phố ở phía Nam, Trường còn có chức năng đào tạo nhiều ngành học phục vụ cho nhu cầu nhiều mặt của đời sống, đặc biệt đáp ứng yêu cầu phát triển của Việt Nam trong thời kỳ hội nhập, giao lưu văn hóa, ngôn ngữ với các nước trên thế giới. Theo định hướng đó, ngành đào tạo Tiếng Việt cho người nước ngoài và ngành Tiếng Hàn đã ra đời và đang trong chiều hướng phát triển.

2. Giảng dạy tiếng Việt cho người Hàn

Trong tình hình nhu cầu học tiếng Việt của người nước ngoài ở Việt Nam nói chung, Thành phố Hồ Chí Minh nói riêng ngày càng nhiều, Trường ĐHSP TPHCM đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo cho phép mở mã ngành Tiếng Việt cho người nước ngoài từ năm 2001 và Khoa Ngữ văn đảm nhiệm việc đào tạo này. Từ những ngày đầu, việc đào tạo đã được tiến hành theo những chương trình ổn định. Hiện nay, có hai chương trình đào tạo chính: Chương trình Cử nhân Tiếng Việt (đại học 4 năm) và Chương trình Tiếng Việt ngắn hạn hay Tiếng Việt

* PGS TS, Trưởng Bộ môn Việt Nam học, PGD Trung tâm Hàn Quốc học, Trường Đại học Sư phạm TPHCM

giao tiếp.

Từ khi bắt đầu hoạt động cho đến nay, các lớp Tiếng Việt hằng năm đã thu hút hàng trăm học viên thuộc nhiều quốc tịch khác nhau, trong đó hơn 90% là học viên người Hàn Quốc. Trong hơn 10 năm qua, rất nhiều sinh viên Hàn Quốc đã tốt nghiệp đại học ngành Tiếng Việt của Trường ĐHSPTHCM và làm việc trong nhiều cơ quan, công ti ở Hàn Quốc và Việt Nam. Các lớp Tiếng Việt ngắn hạn cũng đã phục vụ cho nhu cầu giao tiếp của người Hàn sống và làm việc ở Việt

Nam, đáp ứng yêu cầu của các công ti, cơ quan Hàn Quốc hoạt động ở Việt Nam, chẳng hạn mỗi năm dạy tiếng Việt cơ bản cho khoảng 30 - 40 nhân viên của Công ti Hansae; đào tạo nhiều khóa Tiếng Việt cho các tình nguyện viên thuộc Văn phòng Koica (Cơ quan Hợp tác Quốc tế Hàn Quốc - Korea International Cooperation Agency) tại TPHCM; đồng thời phục vụ cho việc thực hiện chương trình Thực tế Tiếng Việt của sinh viên Trường Đại học Ngoại ngữ Hàn Quốc...

Sinh viên Hàn Quốc lớp Cử nhân Tiếng Việt khóa 2008-2012 trong lớp học

Sinh viên Hàn Quốc các lớp Cử nhân Tiếng Việt tham quan vườn thanh long ở Bình Thuận hè 2012

Sinh viên Hàn Quốc lớp Cử nhân Tiếng Việt khóa 2009-2013 nhận bằng tốt nghiệp đại học

Sinh viên Hàn Quốc lớp Cử nhân Tiếng Việt khóa 2005-2009 biểu diễn văn nghệ chào mừng Ngày Nhà giáo Việt Nam 20-11-2006

Để việc dạy và học tiếng Việt có hiệu quả, ban phụ trách chuyên môn tập trung biên soạn giáo trình và không ngừng cải tiến phương pháp giảng dạy. Nhìn chung, phương pháp giảng dạy tiếng Việt được xác định theo các định hướng sau:

a. Giảng dạy theo định hướng giao tiếp

Mục đích chính của việc dạy tiếng Việt là người học có thể giao tiếp bằng tiếng Việt. Vì vậy, việc cung cấp kiến thức về tiếng Việt luôn thông qua hoạt động sử dụng tiếng Việt của người học. Nói cách khác, phương pháp chủ yếu của giáo viên là giảng dạy chú trọng thực hành, hình thành kỹ năng giao tiếp (nghe, nói, đọc, viết) cho người học.

Giáo trình Tiếng Việt cũng được biên soạn theo định hướng này. Chẳng hạn như Phần phát âm và chữ viết tiếng Việt ở phần đầu giáo trình chỉ được trình bày khái quát và được đưa vào giảng dạy qua các bài học để đỡ gây nhàm chán và có hiệu quả hơn (gắn âm với nghĩa); những kiến thức ngữ pháp không phải được truyền đạt một cách khô khan mà thông qua những bài hội thoại sinh động, những bài tập tình huống gần gũi với thực tế giao tiếp hàng ngày của người Việt.

b. Giảng dạy theo định hướng tích hợp kiến thức

Nội dung của các giáo trình được biên soạn cũng như nội dung giảng dạy đều theo hướng tích hợp kiến thức về tiếng với kiến thức về đất nước, con người, văn hóa Việt Nam. Điều này được thể hiện trong việc lựa chọn chủ đề các

bài hội thoại, bài đọc, hệ thống từ vựng cung cấp cho người học. Hướng biên soạn này cũng phù hợp với mục tiêu của việc dạy tiếng nói chung và việc dạy tiếng Việt nói riêng. Một trong những hình thức giảng dạy theo định hướng này là những buổi giảng dạy trong thực tế như đi thăm các bảo tàng, chợ Bến Thành... hoặc tổ chức những đợt thực tế, tham quan danh lam thắng cảnh, các di tích lịch sử ở Việt Nam. Vấn đề giao tiếp liên văn hóa cũng được chú trọng với những chương trình giao lưu đặc sắc.

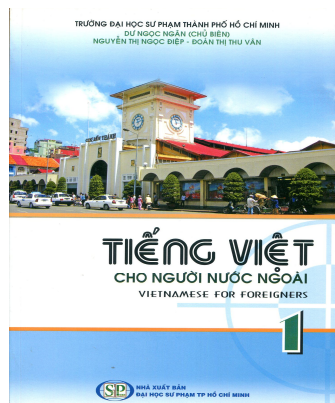
c. Giảng dạy có chú ý đặc điểm ngôn ngữ của người học

Một trong những đặc điểm tâm lý của người học ngoại ngữ là thường dùng những kinh nghiệm thụ đắc (to acquire/acquisition) tiếng mẹ đẻ hoặc ngoại ngữ đã học trước đó để học ngoại ngữ hiện tại. Điều này có thể giúp cho việc học ngoại ngữ được thuận lợi nhưng cũng có thể tạo ra lỗi của người học. Vì thế, người dạy cần biết đặc điểm ngôn ngữ của người học.

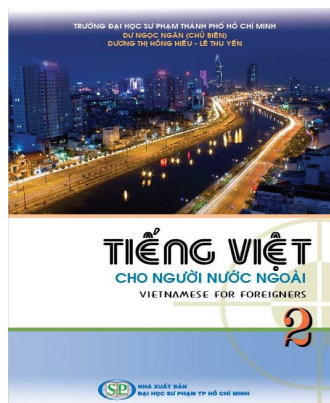
Tiếng Việt và tiếng Hàn có những nét tương đồng và khác biệt. Hệ thống các từ Hán Việt và từ Hán Hàn là một trong những nét tương đồng nổi bật giữa hai ngôn ngữ Việt, Hàn. Tuy nhiên tiếng Việt là ngôn ngữ có thanh điệu, đây là điều khó khăn đầu tiên đối với các học viên người Hàn. Tiếng Hàn là ngôn ngữ thuộc loại hình chấp dính (dùng nhiều phụ tố, trợ từ) và cấu trúc ngữ pháp câu theo trật tự SOV (chủ ngữ - bổ ngữ - động từ) trong khi tiếng Việt là ngôn ngữ đơn lập, trật tự SVO (chủ ngữ - động từ - bổ ngữ); vị trí của danh từ và các phụ

ngữ trong danh ngữ của tiếng Hàn theo trật tự P-C (phụ-chính) khác với trật tự C-P (chính-phụ) của tiếng Việt. Sự khác nhau này có thể làm xuất hiện những lỗi về trật tự các từ ngữ ở người học. Người

dạy am hiểu điều này có thể giúp ngăn ngừa lỗi của người học trong quá trình tiếp thu các kiến thức về tiếng Việt cũng như rèn luyện các kỹ năng sử dụng tiếng Việt.

Giáo trình Tiếng Việt 1

Giáo trình Tiếng Việt 2

Một số giáo trình về tiếng Việt dành cho người nước ngoài do nhóm giảng viên Bộ môn Việt Nam học biên soạn.

Để đáp ứng yêu cầu giảng dạy tiếng Việt cho người Hàn, bổ sung lực lượng giáo viên dạy tiếng Việt cho người Hàn, Bộ môn Việt Nam học đã mở khóa 1 đào tạo Phương pháp giảng dạy Tiếng Việt cho người nước ngoài cho 12 học viên Hàn Quốc đã tốt nghiệp đại học ngành Tiếng Việt và ngành Việt Nam học ở Việt Nam và Hàn Quốc. Khóa học đã cung cấp những kiến thức lí thuyết và thực hành về tâm lí học, giáo dục học, đặc biệt là các phương pháp dạy tiếng Việt có hiệu quả để đào tạo giáo viên người Hàn dạy tiếng Việt. Hướng đào tạo này có nhiều triển vọng và sẽ được tiếp tục triển khai, đặc biệt trong tình hình mối quan hệ về giáo dục ngôn ngữ giữa Việt Nam - Hàn Quốc ngày càng phát

triển.

3. Giảng dạy tiếng Hàn cho người Việt

Trước nhu cầu giao tiếp bằng tiếng Hàn của người Việt ngày càng tăng, nhằm đáp ứng yêu cầu giao lưu văn hóa, ngôn ngữ, giáo dục Hàn-Việt, Trung tâm Hàn Quốc học Trường ĐHSPTP HCM đã được thành lập vào tháng 8-2013. Mục đích chính của Trung tâm là phổ biến tiếng Hàn và văn hóa Hàn Quốc cho người Việt; chuẩn bị chương trình và nhân sự để tiến tới thành lập Khoa Tiếng Hàn ở Trường ĐHSPTP HCM.

Tuy Trung tâm mới được thành lập, còn nhiều khó khăn nhưng một chương trình hoạt động đã được dự thảo và thực hiện. Để thiết thực kỉ niệm 21 năm thiết lập quan hệ ngoại giao Việt - Hàn (22/12/1992 - 22/12/2013), Trung tâm tổ chức buổi giao lưu văn hóa Việt - Hàn tại Trường. Buổi giao lưu đã thu hút nhiều

người trong và ngoài Trường tham dự, với nội dung phong phú, đa dạng về văn hóa hai nước, đặc biệt là văn hóa Hàn Quốc. Lần đầu tiên, ở sân Trường ĐHSP TPHCM, hàng trăm người tham gia trải nghiệm món kim chi, món ăn truyền thống của người Hàn Quốc, trải nghiệm thư pháp tiếng Hàn, trang phục Hanbok, được giới thiệu về du học Hàn Quốc... Buổi giao lưu diễn ra trong không khí vui tươi, sôi nổi, đầm ấm, giúp người Việt có sự am hiểu hơn về đất nước, con người và văn hóa Hàn Quốc.

Thực hiện mục tiêu phổ biến tiếng Hàn cho người Việt, Trung tâm mở lớp dạy tiếng Hàn cho sinh viên, cán bộ,

chuyên viên trong Trường, đặc biệt là cho học sinh Trường Trung học Thực hành Trường ĐHSP TPHCM. Lần đầu tiên các em học sinh trung học (29 học sinh lớp 10 và 14 học sinh lớp 11) được tiếp xúc với chữ Hangeul (Hangul), làm quen với ngữ điệu tiếng Hàn. Cách giảng dạy theo định hướng giao tiếp, chú trọng thực hành, rèn luyện kỹ năng của các giáo viên phụ trách lớp đã mang lại hiệu quả bước đầu cho người học. Việc giảng dạy tiếng Hàn cho đối tượng học sinh trung học sẽ là một trong những hướng mà Trung tâm chú ý triển khai trong thời gian tới.

Học sinh Trường Trung học Thực hành Trường ĐHSP TPHCM trong lớp học Tiếng Hàn khóa 1 (3-3-2014 – 16-6-2014)

Nằm trong kế hoạch chính thức đưa tiếng Hàn thành một ngoại ngữ được đào tạo trong Trường ĐHSP TPHCM, một chương trình ngoại ngữ phụ (ngoại ngữ thứ hai) - Tiếng Hàn dành cho sinh viên các khoa ngoại ngữ trong Trường - đã được biên soạn và đã được Trường thông qua. Ngoài các môn học bắt buộc là các kiến thức và kỹ năng tiếng Hàn cơ bản được cung cấp trong hai năm đầu khóa học, chương trình này còn bao gồm bốn

môn học tự chọn là Đất nước học Hàn Quốc, Nhập môn văn hóa Hàn Quốc, Từ Hán Hàn trong tiếng Hàn và Địa lí kinh tế Hàn Quốc. Có thể nói, chương trình dạy tiếng Hàn như ngoại ngữ thứ hai cho sinh viên các khoa ngoại ngữ Anh, Pháp, Nga, Trung, Nhật từ đầu năm học mới (tháng 9-2014) đã đánh dấu việc phát triển ngành Tiếng Hàn ở Trường ĐHSP TPHCM, là cơ sở cho việc biên soạn chương trình Tiếng Hàn đại học 4 năm.

Đây cũng chính là bước chuẩn bị cho việc thành lập Khoa Tiếng Hàn ở Trường.

Ngoài việc biên soạn các chương trình đa dạng, phù hợp với mục đích đào tạo, đối tượng đào tạo, Trung tâm rất chú trọng việc chọn lựa giáo trình giảng dạy, biên soạn giáo trình cũng như tìm nguồn giáo viên dạy tiếng Hàn. Nhìn chung, việc xây dựng chương trình giảng dạy, biên soạn giáo trình phù hợp với yêu cầu đào tạo và xây dựng lực lượng giáo viên dạy tiếng Hàn là ba khâu quan trọng quyết định sự tồn tại và phát triển của ngành Tiếng Hàn. Sự hỗ trợ của cơ quan Koica qua chương trình cử các tình nguyện viên dạy tiếng Hàn, của Quỹ Giao lưu Văn hóa Hàn Quốc (The Korea Foundation), của Lãnh sự quán Hàn Quốc tại TP HCM; việc liên kết với một số trường đại học ở Hàn Quốc như Trường Đại học Quốc gia Seoul, Trường Đại học Quốc gia Busan; việc thành lập Trung tâm Sejong ở Trường ĐHSPTPHCM là những kết quả bước đầu tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển ngành Tiếng Hàn ở Trường.

4. Những triển vọng

Những thành quả bước đầu đã mở ra nhiều triển vọng cho hai ngành đào tạo này:

- Việc đào tạo tiếng Việt và tiếng Hàn ở Việt Nam và ở Hàn Quốc đang dần phát triển theo hướng chính quy hóa. Trong tình hình mối quan hệ Việt Nam - Hàn Quốc ngày càng phát triển, đặc biệt về lĩnh vực giáo dục, tiếng Việt và tiếng Hàn có thể trở thành một trong những ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục ở Hàn

Quốc và ở Việt Nam, ở bậc đại học và có thể mở rộng ở bậc trung học.

- Khi tiếng Việt, tiếng Hàn chính thức được giảng dạy trong nhà trường, sẽ xuất hiện nhu cầu giáo viên dạy tiếng Việt và tiếng Hàn như một ngoại ngữ. Với chức năng đào tạo giáo viên, Trường ĐHSPTPHCM có nhiều điều kiện thuận lợi trong việc đào tạo giáo viên dạy tiếng Việt cho sinh viên, học viên Hàn Quốc; đồng thời có thể liên kết với một số trường đại học ở Hàn Quốc để mở các chương trình đào tạo giáo viên người Việt dạy tiếng Hàn.

- Việc đào tạo tiếng Việt, tiếng Hàn có thể mở rộng phạm vi hoạt động về nhiều mặt, chẳng hạn về giáo dục, hình thành những ngành đào tạo phục vụ cho đời sống như biên phiên dịch Việt - Hàn, Hàn - Việt; giao tiếp liên văn hóa, văn học Hàn Quốc... ; hoặc góp phần hỗ trợ các vấn đề xã hội như vấn đề gia đình đa văn hóa Hàn - Việt.

- Sự phát triển của hai ngành đào tạo này sẽ tạo điều kiện trao đổi chuyên gia giảng dạy tiếng, trao đổi học thuật về phương pháp dạy tiếng, hợp tác biên soạn giáo trình dạy tiếng và sách giáo khoa phổ thông các cấp (dưới hình thức tọa đàm, hội thảo, hội nghị khoa học). Nhìn chung, hai ngôn ngữ Việt, Hàn có thể đóng vai trò thúc đẩy mối quan hệ giữa Hàn Quốc và Việt Nam trong các lĩnh vực đào tạo (hoạt động du học) và nghiên cứu khoa học.

5. Kết luận

Việt Nam và Hàn Quốc là hai quốc gia có nhiều nét tương đồng về lịch sử và văn hóa. Kể từ khi thiết lập quan hệ ngoại

giao Việt Nam - Hàn Quốc – ngày 22-12-1992 cho đến nay, mối quan hệ về nhiều mặt giữa hai quốc gia ngày càng phát triển. Sự phát triển đó được tạo nên từ nhiều yếu tố, trong đó không thể không nói đến vai trò của giáo dục ngôn ngữ. Có thể nói, việc dạy tiếng Việt cho người Hàn và tiếng Hàn cho người Việt là chiếc cầu nối, đưa hai đất nước, hai dân tộc đến gần nhau hơn, góp phần xây dựng mối

quan hệ bền vững Việt Nam - Hàn Quốc. Với kinh nghiệm đào tạo ngoại ngữ, với lực lượng giảng viên tiếng Việt có trình độ cao cùng những chương trình hợp tác với một số trường đại học ở Hàn Quốc của Trường ĐHSP TPHCM, hai ngành đào tạo Tiếng Việt cho người nước ngoài và Tiếng Hàn tại trường đang hứa hẹn những triển vọng không nhỏ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ahn Kyong Hwan (1997), *Trật tự từ trong tiếng Hàn so sánh với tiếng Việt*, Nxb Giáo dục, TPHCM.
2. Dư Ngọc Ngân (2011), “Giảng dạy tiếng Việt như một ngoại ngữ”, *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm TPHCM*, (31).
3. Dư Ngọc Ngân (chủ biên) (2012), *Tiếng Việt cho người nước ngoài*, Nxb Đại học Sư phạm TPHCM.
4. Jack C. Richards, John Platt, Heidi Platt (1993), *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*, Longman, Singapore.
5. Trường Đại học Sư phạm TPHCM (2014), *Quy chế tổ chức và hoạt động của Trung tâm Hàn Quốc học Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh* (Quyết định ban hành số 1696/QĐ-ĐHSP, ngày 20-08-2014).

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 10-7-2014; ngày phản biện đánh giá: 11-8-2014;
ngày chấp nhận đăng: 18-9-2014)